

Hàng không mẫu hạm USS Ronald Reagan Mỹ thăm Đà Nẵng giữa lúc căng thẳng với Bắc Kinh trên Biển Đông ‘vẫn cao’

Quốc Phương, cộng tác viên RFA Tiếng Việt từ London

23/6/2023

HKMH/ USS Ronald Reagan (ngoài cùng bên phải) hành trình trên Biển Philippines cùng với một tàu tiếp liệu và tàu chiến của Nhật Bản hồi năm 2020

 Reuters

“Hàng không mẫu hạm chạy bằng năng lượng hạt nhân USS Ronald Reagan của Hoa Kỳ sẽ dừng chân tại thành phố cảng Đà Nẵng thuộc miền Trung Việt Nam vào ngày 25/6/2023, trong chuyến thăm hiếm hoi của một tàu chiến Hoa Kỳ tới quốc gia Đông Nam Á này, trong bối cảnh căng thẳng với Bắc Kinh ở Biển Đông vẫn ở mức cao”, hãng tin Reuters bình luận trong một bản tin phát đi từ Hà Nội hôm 23/6.

Theo hãng tin của Anh hôm thứ Sáu, người phát ngôn của Bộ Ngoại giao Việt Nam cho biết chiếc mẫu hạm sẽ đến vào chiều chủ nhật và ở lại Đà Nẵng cho đến ngày 30/6, tuy đã không trả lời các yêu cầu bình luận của hãng này.

Trước đó, nhóm tác chiến hàng không mẫu hạm Ronald Reagan của Hải quân Hoa Kỳ đã ‘đi qua’ Biển Đông sau cuộc tập trận vừa kết thúc với các hạm đội của Nhật Bản, Pháp và Canada, theo những hình ảnh do Lầu Năm Góc công bố, hôm thứ tư, Philstar.com, báo mạng của Philippines cho hay.

“Các cuộc tập trận, và chuyến quá cảnh của Reagan qua Biển Đông căng thẳng, diễn ra giữa lúc Trung Quốc liên tục khẳng định rằng sự hiện diện quân sự lớn hơn của Hoa Kỳ trong khu vực đang đe dọa hòa bình,” trang tin hàng đầu về thời sự của Philippines bình luận.

‘Chuyến thăm được trông đợi từ lâu’

Hôm 22/6 từ Sài Gòn, nhà quan sát an ninh khu vực và Biển Đông, luật gia Hoàng Việt bình luận trên quan điểm riêng với Đài Á Châu Tự Do về chuyến thăm dự kiến sắp diễn ra của hàng không mẫu hạm Ronald Reagan tới Việt Nam:

“Việc tàu sân bay USS Ronald Reagan sắp cập cảng Đà Nẵng là một biểu tượng quan trọng trong quan hệ Việt – Mỹ, chuyến thăm của tàu sân bay này của Mỹ đã được trông đợi từ lâu, bởi vì theo kế hoạch chung mà Việt Nam và Mỹ đã ký kết, cứ hai năm một lần tàu sân bay Mỹ sẽ đến Việt Nam, nhưng do trong năm 2022 đã có một số trục trặc, nên tàu sân bay Mỹ đã không thể cập cảng của Việt Nam được và phải dời sang năm nay.

Tàu Ronald Reagan tới thăm Việt Nam trong một bối cảnh vô cùng bận rộn, và phải nói thêm ở đây rằng những hàng không mẫu hạm không bao giờ đi một mình, kể cả khu trục trực thăng Nhật Bản JS Izumo cũng không thể đi một mình, mà bao giờ cũng có sự phối hợp của các loại hình khác. Ví dụ, trong một chuyến đi của hàng không mẫu hạm sẽ có các máy bay chiến đấu bảo vệ trên vùng trời, cũng như có những tàu ngầm hoặc tàu khu trục để hộ tống cho hàng không mẫu hạm ở biển, cho nên việc có các tàu đi cùng và có các máy bay của Mỹ đến trước (tiền trạm), để chuẩn bị cho chuyến thăm của tàu Ronald Reagan cũng là chuyện bình thường. Bởi vì, hàng không mẫu hạm nếu không có những máy bay chiến đấu hay là tàu ngầm hoặc tàu chiến bảo vệ, thì sẽ là một mục tiêu rất dễ bị đánh chìm.”

Về mặt bối cảnh của chuyến thăm Việt Nam được dự kiến này của tàu sân bay USS Ronald Reagan, ông Hoàng Việt nói tiếp:

“Điểm đặc biệt của chuyến thăm này nằm trong bối cảnh mà trước đó vừa có chuyến thăm của khu trục trực thăng Izumo của Nhật Bản, bên cạnh nhiều chuyến thăm của giới chức Việt Nam ra nước ngoài và ngược lại nhiều quan chức thuộc giới chức chính trị và ngoại giao nước ngoài và các phương tiện quân sự nước ngoài cũng đã, vừa tới thăm Việt Nam, sự xuất hiện của hàng không mẫu hạm của Mỹ tại Đà Nẵng do đó có lẽ là một thông điệp mà Việt Nam muốn thể hiện với nhiều quốc gia trên thế giới, đặc biệt với Trung Quốc rằng Việt Nam muốn phát triển quan hệ với nhiều quốc gia, kể cả với những quốc gia đóng vai trò quan trọng có thể đối địch với Trung Quốc, trong đó có Mỹ và Nhật Bản...”

Từ Tokyo, Nhật Bản, hôm 22/6, nhà quan sát thời sự, chính trị và an ninh khu vực Đỗ Thông Minh nói với RFA Tiếng Việt trên quan điểm cá nhân:

“Về mặt ý nghĩa của sự kiện này, rõ ràng chúng ta thấy có sự liên kết giữa Mỹ với Việt Nam, nhất là phía Mỹ luôn luôn sẵn sàng bắt tay và viện trợ dồi dào, như trong vụ đại dịch Covid-19, Mỹ tặng Việt Nam hơn 20 triệu liều vắc-xin, có lẽ Việt Nam là quốc gia được Mỹ tặng nhiều nhất như vậy mà nhờ đó dịch Covid-19 ở Việt Nam cũng giảm đi rất nhiều. Trở lại với chiếc USS Ronald Reagan, đây là một hàng không mẫu hạm thuộc lớp này mà Mỹ sản xuất chừng một chục hay mười một chiếc mà chiếc đầu tiên là Empire đã về hưu. Những chiếc khác trong tương lai cũng lần lượt sẽ về hưu, và thế hệ mới sẽ là các hàng không mẫu hạm Gerald Ford...”

Đã hai lần tàu sân bay Mỹ ghé cảng Việt Nam, với chuyến thăm của USS Ronald Reagan lần này, điều đó cho thấy quân đội Mỹ sẵn sàng tiếp tay với Việt Nam trong trường hợp có thể xảy ra chiến tranh, còn sự tiếp tay đến mức độ nào thì có thể sẽ được biết rõ sau. Nhân đây, tôi muốn nêu một giả thuyết khi mọi người chưa rõ liệu chiến tranh có xảy ra hay không, nhưng giả thiết có chiến tranh giữa Trung Quốc với Việt Nam, và Trung Quốc đã chiếm hết Hoàng Sa rồi, còn ở một phần của Trường Sa họ đã xây căn cứ rất nhiều, nếu Trung Quốc ỷ vào thế nước lớn ăn hiếp Trường Sa, thì Mỹ sẽ là nước có tiếng nói, ngoài ra Mỹ sẽ cung cấp thông tin tình báo cho Việt Nam. Như chúng ta biết, Mỹ có hệ thống tình báo rất mạnh ở khắp mọi nơi, từ thời Thế chiến Hai, Nhật Bản thua một phần cũng vì vấn đề tình báo mạnh của Mỹ...”

Theo ông Đỗ Thông Minh, trong tình huống có xung đột quân sự, vũ trang ở mức chiến tranh như trên xảy ra với Trung Quốc tấn công Việt Nam trên Biển Đông, tin tức tình báo của Mỹ được cung cấp cho Việt Nam sẽ có thể có vai trò quan trọng, ông nói tiếp:

“Điều này có nghĩa là gì? Nghĩa là tình báo của Mỹ có thể cho Việt Nam biết trước Trung Quốc đưa những vũ khí gì tới khu vực đó. Và muốn chống lại những vũ khí đó thì phải có những vũ khí gì? Tất cả điều này Mỹ có thể nắm được, còn khi Việt Nam không đủ vũ khí, trong trường hợp đề phòng như vậy, Mỹ sẵn sàng cho Việt Nam mua ‘với giá tượng trưng’ hoặc mua ‘trả sau’. Và trong tương lai, nếu yên ổn với nhau, tức là quan hệ tốt, có khi Mỹ có thể ‘cho không’ Việt Nam nữa.

Như vậy, với những hỗ trợ này, tức là thứ nhất có thể có người giúp đỡ về tình báo, và thứ hai có đủ phương tiện thêm, Việt Nam sẽ có thể chống đỡ, còn nếu không, với tiềm lực hiện nay của Việt Nam mà đa phần là vũ khí Việt Nam đã mua được (từ nguồn của Nga) như đã biết, thì cầm cự tối đa theo tôi chỉ hai hay ba tháng là cạn kiệt... Riêng về mặt vũ khí, khi đó, giống như đối với Ukraine bây giờ, khi nhiều nước không có năng lực mà cần giúp đỡ, trong khi Mỹ có năng lực dồi dào hơn, Mỹ có thể hỗ trợ. Còn mặt khác, với Mỹ, muốn giữ được đồng minh, muốn có thế về địa lý chính trị mạnh, thì Mỹ khi đó cũng phải giúp các nước yếu, hay nghèo, hay gặp khó khăn...”

‘Bị Bắc Kinh gây khó dễ, Hà Nội đã kịp rút kinh nghiệm’

Còn từ Ottawa, Canada, cũng trong dịp này từ góc nhìn cá nhân, nhà quan sát an ninh, chính trị, bang giao quốc tế nói với Đài Á Châu Tự Do về sự kiện chuyến thăm sắp diễn ra của tàu Mỹ:

“Từ giữa tháng 5/2023, tôi đã được biết Việt Nam và Hoa Kỳ đã có thỏa thuận cho chiếc hàng không mẫu hạm USS Ronald Reagan viếng thăm Việt Nam vào cuối tháng sáu này. Tuy nhiên, hễ mỗi lần có dấu hiệu ấm lên trong quan hệ Việt-Mỹ là Trung Quốc gây sức ép lên Hà Nội. Chúng ta có thể thấy những vụ vi phạm chủ quyền lãnh hải Việt Nam của Trung Quốc từ hơn một tháng nay.

Hà Nội, theo tôi, đã rút kinh nghiệm và lần này họ chỉ ra thông cáo thật cận ngày; và trước khi đón hải quân Mỹ, Việt Nam đã tiếp đón tàu hải quân Trung Quốc trước, sau đó đến tàu chiến của Ấn Độ và mới nhất là nhóm tàu chiến, khu trục trực thăng của Nhật Bản. Động thái này của Việt Nam theo tôi là Việt Nam đã cho thế giới thấy rằng Hà Nội không sợ Trung Quốc, nhưng cũng không muốn chọc giận Trung Quốc.

Theo những tin tức có thể kiểm chứng được, Hàng không mẫu hạm USS Ronald Reagan sẽ có một buổi tiệc tiếp tân trên chiếc tàu này vào chiều ngày 26/6 này, với dự kiến chuyến thăm này sẽ diễn ra từ ngày 25 đến 30/6. Tuy nhiên, mọi việc vẫn có thể bị hoãn vào giờ chót như cách đây một năm khi cũng chiếc Hàng không mẫu hạm này chuẩn bị vào Đà Nẵng vào cuối tháng 7/2022 thì bị phía Việt Nam huỷ bỏ, do tình hình lúc đó khá căng thẳng vì cựu Chủ tịch Hạ viện Mỹ Nancy Pelosi quyết tâm đến Đài Loan bất chấp sự phản đối dữ dội của Bắc Kinh. Chiếc mẫu hạm này vào thời điểm đó đã rời Singapore và đi thẳng đến gần vùng biển Đài Loan để bảo vệ an ninh cho bà Pelosi.”

Chuyến thăm được dự kiến của hàng không mẫu hạm Mỹ Ronald Reagan, tuy vậy theo ông Vũ Đức Khanh, có một độ muộn trễ nhất định, ông nói:

“Thực ra, chuyến thăm này là quá trễ vì giữa Việt Nam và Hoa Kỳ đã có thỏa thuận cho những chuyến thăm này hai năm một lần như tất cả chúng ta đều biết và lần cuối cùng ở Đà Nẵng là đã từ tháng 3/2020.

Nhưng có một chi tiết quan trọng cần chú ý là số lượng tàu chiến đi hộ tống mẫu hạm. Nếu số lượng này lần này có quy mô như thế, và phải tính tới việc họ vừa tham gia một tập trận rất quy mô với các đồng minh khác, thì về mặt khí thế và thời điểm, chứng tỏ rằng Việt Nam và Mỹ đã có bước tiến, còn nếu Việt Nam không dám tiếp đón tàu Mỹ vào, thì coi như vẫn giậm chân tại chỗ.

Và đây cũng là một phép thử cho biết liệu Việt Nam và Hoa Kỳ có nâng cấp bang giao lên bậc đối tác chiến lược trong năm nay như phía Mỹ từng nhấn mạnh như một ưu tiên của họ hay là không. Theo tôi sẽ thật là tuyệt vời nếu sau chuyến thăm Đà Nẵng lần này, một lãnh đạo cấp cao của Hà Nội đến Washington D.C. trong tháng 7/2023 để nâng cấp quan hệ đối tác toàn diện lên mức đối tác chiến lược và chính thức, thì tương lai đất nước Việt Nam sẽ sáng sủa hơn, khi càng lúc càng có nhiều đối tác trong khu vực cũng như trên thế giới sẵn sàng bảo vệ Việt Nam khi cần thiết,” luật sư Vũ Đức Khanh nói với Đài Á Châu Tự Do hôm thứ Tư.

Cũng hôm 22/6, báo mạng VietnamNet của Việt Nam dẫn lời người phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam, bà Phạm Thu Hằng cho biết dự kiến tàu sân bay Ronald Reagan sẽ thăm thành phố Đà Nẵng vào ngày 25-30/6/2023.

“Vừa qua, Việt Nam đón các chuyến thăm của tàu hải quân các nước, trong đó có chuyến thăm của tàu Ronald Reagan của Mỹ lần này. Đây là hoạt động giao lưu hữu nghị thông thường, vì hòa bình, ổn định, hợp tác, phát triển trong khu vực và cũng như trên thế giới”, người phát ngôn BNG Việt Nam được dẫn lời khẳng định.

“USS Ronald Reagan là tàu sân bay Mỹ được triển khai thường trực tại khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Tàu có trọng tải 97.000 tấn, dài 333m, thủy thủ đoàn khoảng 5.000 người. Tàu thuộc biên chế Hạm đội 7 hải quân Mỹ, có căn cứ chính tại quân cảng Yokosuka, Nhật Bản. Lần gần đây nhất mà một tàu sân bay Mỹ thăm Việt Nam là tháng 3/2020, khi tàu USS Theodore Roosevelt cập cảng Đà Nẵng, nhân dịp hai nước kỷ niệm 25 năm thiết lập quan hệ ngoại giao. Trước đó, tàu sân bay USS Carl Vinson thăm Việt Nam tháng 3/2018,” vẫn theo báo mạng VietnamNet hôm thứ tư.

<https://www.rfa.org/vietnamese>